

بررسی و تحلیل استراتژی و تاکتیک های نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه

در راهبرد نفوذ فرهنگی^۱

(تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۸/۱۱، تاریخ تصویب ۱۴۰۱/۱۲/۱۲)

بی بی راضیه حسینی نژاد^۲

محمد کفاش

ابراهیم مومنی

نرگس جعفری

چکیده

راهبرد نفوذ فرهنگی یکی از مهم ترین مخاطرات فراروی نظام است که امروزه در جنگ هیبریدی و ترکیبی مورد استفاده دشمن بیشترین کاربرد را دارد و مهم ترین اهداف آن تضعیف و تخریب شناخت ها و باورهای است که رکن اساسی را در فرهنگ اسلامی ایفا می نمایند. از این رو این پژوهش درصدد است، با روش کتاب خانه ای از نوع توصیفی-تحلیلی، به تبیین استراتژی ها و تاکتیک های مورد استفاده دشمن در راهبرد نفوذ فرهنگی علیه نهاد ولایت فقیه پردازد. بنابراین پرسش پژوهش حاضر این است که استراتژی و تاکتیک های نفوذ فرهنگی نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه چیست؟ یافته های پژوهش حکایت از آن دارد که نظام سلطه در نفوذ فرهنگی با مدیریت ذهنی و از طریق ابزار های متعدد به دنبال تغییر باورها و شناخت های اساسی فرهنگ اسلامی است از جمله این باورهای اساسی که ضامن حفظ اساس نظام و آرمان های انقلاب اسلامی می باشد، اعتقاد به ولایت فقیه است.

واژگان کلیدی: ولایت فقیه، نفوذ فرهنگی، نظام سلطه، جنگ هیبریدی

^۱ این مقاله به عنوان یکی از ده مقاله برتر پنجمین همایش علمی-پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام (۱۴۰۱) پذیرفته شد و به صورت رایگان در نشریات وابسته به موسسه قانون یار پذیرش و چاپ شد.

^۲ نویسنده مسئول

مقدمه

در عصر غیبت امام معصوم، رهبری فقیه جامع الشرایط در نظام سیاسی تشیع، در نهاد ولایت فقیه تبلور میابد. ولایت فقیه و اندیشه سیاسی شیعیان در طول نبوت و امامت معصومان قرار میگیرد و لازمه عقیده به نبوت، امامت و اهداف بعثت پیامبران، حاکمیت پیامبران و امامان معصوم علیهم السلام و در تدوام آن امر ولایت فقیه است؛ بدین معنا که ولی فقیه در عصر غیبت امام معصوم علیه السلام ادامه دهنده همان راه است و همه امور مربوط به حکومت و سیاست که برای پیامبر و امامان معصوم مقرر شده است برای ولی فقیه جامع الشرایط نیز وجود دارد. امام خمینی در این باره معتقد است: «امروز فقیهای اسلام حجت بر مردم هستند همان طور که حضرت رسول حجت خدا بود و همه امور به او سپرده شده بود و هر کس تخلف میکرد بر او احتجاج میشد. فقها از سوی امام حجت بر مردم هستند همه امور و تمام کارهای مسلمانان به آنان واگذار شده است. (موسوی خمینی، بی تا، ص ۱۸۲) از آغاز عصر غیبت به جز در دوره هایی کوتاه، شیعیان همواره تحت سیطره حکومت های ستمگر قرار داشتند و مسئله امامت از دغدغه های مهم آنان در امر سیاست به شمار میرفت، این امر موجب شده بود تا آنان هر گاه فرصتی میافتند حاکمیت و رهبری سیاسی جامعه را در قالب نظریه ولایت فقیه، شکل تنزل یافته امامت مطرح و در صورت امکان اجرا نمایند که با پیروزی انقلاب اسلامی این امکان به وجود آمد. در حقیقت در عصر حاکم بودن نظام دو قطبی که دانشمندان دو گفتمان بر آن بودند که این دو تفکر را تنها راه پیش روی ملت ها بدانند و با نفی کارکرد سیاسی و اجتماعی دین در حوزه زندگی انسان، این باور را ایجاد کنند که دین توانایی اداره جوامع بشری را

ندارد، پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی توانست تحولی بزرگ و فراگیری در عرصه جهانی پدید آورد. بدین ترتیب با آغاز انقلاب اسلامی، ولایت فقیه که به لحاظ نظری در مبانی فقهی شیعه همیشه مطرح بوده، ولی زمینه ای برای بروز و ظهور نداشت، به تدریج از یک گفتمان حاشیه به متن جامعه راه یافت و توانست با مدیریت امام خمینی (ره) در مسیر تحقق آمال انبیا و برقراری حاکمیت الهی در جامعه توفیقات حیرت انگیزی کسب کند. با تشکیل نظامی اسلامی که در راس آن فقیه‌ای عادل و آگاه به مسائل روز قرار داشت، مدل جدیدی از حکومت در جامعه جهانی مبتنی بر لیبرال دموکراسی و کمونیسم عرضه شد و به این ترتیب، بسیاری از ملت های جهان پی بردند که در جامعه امروزی، دین می تواند با پاسخ به همه نیازهای انسان، جوامع بشری را به سوی سعادت رهنمون سازد. در همین راستا "میشل فوکو" نویسنده و تحلیل گر فرانسوی در دیدگاه خود نسبت به انقلاب اسلامی و به کار گیری دین در سیاست میگوید: «اسلام که تنها یک دین ساده و بسیط نیست، بلکه یک روش زندگی، یک وابستگی به تاریخی معین و یک تعلق خاطر به تمدنی مشخص است. اکنون این قابلیت و خطر را دارد که تبدیل به یک انبار مهمات عظیم با توان و ظرفیت صدها میلیون انسان شود.» (فوکو، ۱۳۸۴: ۳۲) فوکو در جایی دیگر اعتراف می کند که مذهب شیعه به عنوان یک نظام فرهنگی نه تنها افیون توده ها نبوده، بلکه یک ایدئولوژی انقلابی بود که توانست دگرگونی اساسی در همه ابعاد زندگی اجتماعی ایران ایجاد کند. (فوکو، ۱۳۹۵: ۲)

از این رو نظام سلطه، موفقیت های جمهوری اسلامی در عرصه های گوناگون را، جلوه ای از تاثیرات روشن اصل ولایت فقیه دانسته و درصدد برآمدن با برنامه ریزی و توطئه های نرم به ویژه راهبرد رسانه ای اقدامات گسترده ای را در جهت تخریب و تضعیف نهاد ولایت فقیه به عمل آورند. بنابراین سوال اصلی این پژوهش این است: استراتژی و تاکتیک های نظام سلطه در تقابل با نهاد ولایت فقیه در راهبرد نفوذ فرهنگی چیست؟ با مطالعات صورت گرفته و دقت در منظومه فکری مقام معظم رهبری و تاکید معظم له بر جدی گرفتن نفوذ فرهنگی به نظر میرسد که این بعد از نفوذ، یکی از مهم ترین متد نظام سلطه برای فروپاشی و استحاله از درون جمهوری اسلامی ثر جنگ ترکیبی-هیبریدی می باشد. نظام سلطه در این راهبرد در تلاش برای تغییر ارزش ها و باورهای اساسی جامعه است، باورهایی که اساس بنیادین و شکل دهنده فرهنگ هستند. از جمله این باورهای اساسی، باور و اذعان به اصل ولایت فقیه به عنوان نائب و جانشین عام امام معصوم در زمان غیبت است. هدف در این بعد از نفوذ، اقدام برای تضعیف ولایت فقیه، تغییر رفتار و کاهش حمایت های مردمی به عنوان بزرگترین مولفه قدرت نرم جمهوری اسلامی است تا از طریق تغییر نگرش ها و باورها و نهایتا تغییر رفتارها زمینه استحاله فرهنگ اسلامی و نهایتا نظام اسلامی را فراهم سازند. بنابراین این مقاله با هدف ضرورت شناخت و تبیین راهبردهای دشمنان در مواجهه با نهاد ولایت فقیه به منظور بررسی همه جوانب و تحلیل زوایای مختلف نفوذ فرهنگی در باب ولایت فقیه و اتخاذ راهبرد تقابلی به دو محور پرداخته است. در ابتدا، به تبیین ماهیت نفوذ فرهنگی و بیان ویژگی ها و اهداف نفوذ فرهنگی پرداخته، پس از آن، ضمن اشاره به علت مقابله نظام سلطه با جایگاه ولایت فقیه از

دریچه چهار چوب تحلیل مبتنی بر نظریه قدرت نرم استراتژی و تاکتیک های نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه را ذکر می کند. با بررسی های صورت گرفته در منابع مختلف، اثری مستقل با این عنوان کار نشده است، اما در باب نفوذ و نفوذ فرهنگی، پس از تاکیدات مقام معظم رهبری پژوهش های علمی بسیاری صورت گرفته است که عبارتند از: مقاله ای با عنوان «فرهنگ»، گذرگاه نفوذ در ساحت نظام سیاسی» که صرفاً به نفوذ فرهنگ به عنوان مجرای نفوذ سیاسی پرداخته است. مقاله نگاهی به شایعه و شبهه دو روش نفوذ فرهنگی دشمن از طریق رسانه که در این مقاله نویسنده در تلاش است تا به تبیین نظرات قران درباره دو روش نفوذ فرهنگی یعنی شایعه و شبهه افکنی از طریق رسانه پردازد و اثرات آن را در جامعه تشریح کند. مقاله «راه های مقابله با نفوذ فرهنگی دشمن از منظر مقام معظم رهبری» در این نوشته درصدد هستند پس از بررسی مفهوم نفوذ و نفوذ فرهنگی، تاکتیک های دشمن در عرصه نفوذ فرهنگی را بیان نمایند و در آخر راهکار های مقابله را ذکر می کنند. همان طور که در سطور فوق گذشت پژوهش های ذکر شده در باب نفوذ فرهنگی به طور کلی بوده و تا کنون اثری مستقل که در باره نفوذ فرهنگی علیه جایگاه ولایت فقیه باشد، انجام نشده است و این اثر از جنبه جدید بودن موضوع دارای نوآوری است.

۱. سوال اصلی تحقیق

- استراتژی و تاکتیک های نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه در راهبرد نفوذ فرهنگی چیست؟

۲. سوالات فرعی

- نفوذ فرهنگی چیست و چه اهدافی را دنبال مینماید؟
- نهاد ولایت فقیه در جمهوری اسلامی از چه جایگاهی برخوردار است و علل و عوامل دشمنی نظام سلطه با این نهاد چیست؟
- نظام سلطه در تقابل با نهاد ولایت فقیه از چه استراتژی ها و تاکتیک هایی استفاده مینماید؟

۳. اهداف پژوهش

- تبیین ماهیت نفوذ فرهنگی نظام سلطه
- تبیین تاکتیک ها و استراتژی های دشمن در تقابل با نهاد ولایت فقیه
- آگاه سازی نسل جوان از اقدامات عدوانی دشمن علیه فرهنگ غنی اسلامی و نظام جمهوری اسلامی
- اتخاذ راهبرد اساسی در جهت خنثی نمودن عملیات هها و برنامه های دشمن

بخش اول: بررسی ابعاد حقوقی موضوع

قدرت نرم، یکی از مفاهیمی است که امروزه در فضای سیاسی رسانه ای جهان اهمیت فراوانی یافته است. قدرت نرم یعنی اینکه دیگران را ترغیب نماییم که همان چیزهایی را بخواهند که ما می‌خواهیم؛ مردم بیش از آنکه مجبور به انجام کاری شوند به همکاری گرفته میشوند. قدرت نرم بر قابلیت شکل دادن به علایق دیگران تکیه دارد. برخی پژوهشگران، قدرت نرم را واجد پنج عنصر کلیدی میدانند: فرهنگ، ایده ها، مدل توسعه، نهادهای بین المللی و تصویر بین المللی (۷۸، ۲۰۰۸، ۱۲۲) در برابر قدرت نرم، مسئله تهدید نرم مطرح میشود. در واقع زمانی که یک حاکمیت سیاسی حاکمیت سیاسی دیگر را از طریق قدرت نرم مورد تهدید قرار میدهد، میتوان آن را تهدید نرم دانست. فازیو تهدید نرم را نوعی تلاش برنامه ریزی شده برای استفاده از ابزارها و روش های تبلیغی، رسانه ای سیاسی و روان شناختی برای تاثیر نهادن بر حکومت ها، گروه ها و مردم کشور های خارجی به منظور تغییر نگرش ها، ارزش ها، و رفتار آنان میداند. (Fazio, ۲۰۰۷)

جوزف نای نیز تهدید نرم را استفاده یک کشور از قدرت نرم برای دست کاری افکار عمومی کشور آماج و تغییر ترجیحات، نگرش ها و رفتار های سیاسی آنان میداند. (نای، ۱۳۸۷: ص ۱۹) در این زمینه نیز رهبر معظم انقلاب اسلامی تاکید دارند: «امروزه آرایش رسانه ای و فرهنگی که در مقابل جمهوری اسلامی قرار دارد، بسیار آرایش پیچیده، متنوع و متکثر، کارآمد، فنی و پیشرفته است. در واقع در این مسئله شکی نیست که کشور هایی مانند ایالات آمریکاف انگلستان و سایر دشمنان متخاصم

نظام جمهوری اسلامی ایران که به دنبال تاثیرگذاری بر افکار عمومی ایرانیان و تغییر دیدگاه و رفتار سیاسی جامعه ایرانی هستند. در این راستا نهاد ولایت فقیه، به عنوان دال مرکزی گفتمان انقلاب اسلامی ایران، همواره مورد هجوم رسانه ای بیگانه فترسی زبان بوده است.

بخش دوم: رهیافت مفهومی تحقیق

بند اول: مفهوم استراتژی

در بسیاری از فرهنگ های لغت به هنگام تعریف کلمه استراتژی غالبا مفاهیم نظامی کلمه نزد نویسندگان منظور است از جمله در فرهنگ معین ذیل واژه استراتژی میخوانیم «استراتژی فن اداره عملیات جنگی، دانش رهبری عملیات نظامی و سوق الجیشی است» (معین، ج ۱، ۱۳۵۸) در فرهنگ انگلیسی به فارسی «عباس آریانپور» آمده است «استراتژی به معنای علم لشکر کشی، سوق الجیشی، آشنا با حيله های جنگی، جنگ شناسی، لشکر کشی کردن و رژه رفتن میباشد.» (آریانپور، جلد ۵، ۱۳۶۳) در تعریفی دیگر شرح واژه استراتژی آمده است: استراتژی عبارت است از هنری که انسان را قادر میسازد قطع نظر از روشی که به کار میگیرد مسائلی را که در نتیجه برخورد و خواست مغایر بروز میکنندف خوب بشناسد بعد در نتیجه شناخت کامل این مسائل تکنیک و روشی را اتخاذ نماید که حداکثر کفایت و بهره وری را حاصل کند. (عزتی، ص ۴)

بند دوم: نهاد ولایت فقیه

ولایت فقیه اصطلاحی برای نظام حکومت اسلامی پس از ائمه اطهار علیه السلام است. ولایت فقیه به معنای زمامداری جامعه اسلامی از سوی کسی است که به مقام اجتهاد پس از ائمه اطهار رسیده و حائز شرایط رهبری جامعه است. (ویکی فقه، ۱۳۹۹) ولایت فقیه بر اساس تعریف هایی که فقیهان از آن ارائه داده اند به معنای سرپرستی، تسلط و تصرف مجتهد جامع الشرایط در امور دیگران (انصاری، ۵۴۵، ۱۴۱۵) و به عبارت دیگر مدیریت جامعه اسلامی به منظور اجرای احکام اسلامی و تحقق ارزش های دینی است. (جوادی آملی، ۱۳۷۸: ۱۲۹)

بند سوم: نفوذ

نفوذ به معنای فرو رفتن در چیزی، تأثیر گذاشتن بر کسی و راه یافتن پنهانی در گروهی معنا شده است (عمید، ۱۳۸۹: ۱۰۲۵) خارج شدن امری از امر دیگر؛ مانند اینکه تیری از کمانی خارج شود؛ چنانکه در قرآن کریم آمده است: «يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا؛ ۱ ای گروه جنیان و آدمیان اگر استطاعت و نیرو دارید، بگذرید و عبور کنید؛ یعنی برای گریختن و فرار کردن از مرگ بیرون روید.» اما در معنای اصطلاحی نفوذ، شکلی از قدرت است؛ اما متمایز از کنترل، اجبار، زور و مداخله، نفوذ را می توان رابط میان بازیگرانی دانست که به موجب آن، یک بازیگر، بازیگران دیگر را وادار می کند تا به طریقی که خواست خود آن ها نیست، عمل

کندند. پول، غذا، اطلاعات، دوستی، مقام و تهدید، از جمله وسایلی اند که فرد به کمک آن‌ها در رفتار دیگران نفوذ می‌کند. (آقابخشی و افشاری راد، ۱۳۸۶: ۳۱۴)

بند چهارم: نفوذ فرهنگی

از آنجا که فرهنگ یک مقوله اجتماعی است و ریشه در بنیان های اعتقادی و یا آداب و رسوم یک جامعه دارد معمولاً با تقابل صریح نمی‌توان با آن مقابله کرد، بلکه باید به صورت خاموش و به شیوه زبر پوستی آن را تغییر داد و از طریق نفوذ و استحاله آن را عوض نمود، در این روش به خاطر تعصبات اجتماعی در خصوص یک موضوع، دشمن به پوسته و ظاهر دست نمی‌زند و سعی می‌کند با نفوذ از درون ماهیت را تغییر بدهد. (افراشته و فرمانفرمایی، ۱۳۹۶: ۱۰۲)

نفوذ فرهنگی دست کاری افکار مردم و تغییر محاسبات نخبگان و مسئولان در عرصه های فکری و فرهنگی مبتنی بر جنگ نرم با هدف تضعیف انقلاب اسلامی و بستر سازی برای استحاله فروپاشی نظام اسلامی توسط نظام سلطه است. (حمزه پور، ۱۳۹۶: ۲۰) با توجه به این تعاریف و برای جمع بندی می‌توان نفوذ فرهنگی را این گونه تعریف نمود: اراده دشمن برای ایجاد دگرگونی و تحول فرهنگ اسلامی به صورت فرایندی، به منظور تحت تاثیر قرار دادن فرایندهای ذهنی و باور های اساسی با ابزارها و رسانه هایی که مستقیماً با افکار، اندیشه، احساسات و اراده انسان در ارتباطند تا در رفتارهای افراد جامعه در عرصه های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تغییر ایجاد نمایند.

بند پنجم: ماهیت نفوذ فرهنگی

یکی از مهم ترین راه های نفوذ، نفوذ در حوزه «فرهنگ» جامعه و به موازات آن، زمینه سازی برای تغییر ذائقه فرهنگی جامعه است. مقام معظم رهبری در رابطه با اهمیت فرهنگ و نفوذ فرهنگی می فرمایند: «تمرکز دشمنان بر روی فرهنگ بیشتر از همه جا است چرا؟ به خاطر همین تاثیر زیادی که فرهنگ دارد. خیال نکنید که دشمن فقط از جبهه جنگ حمله می کند، دشمن وقتی در مقابل نظامی مثل نظام جمهوری اسلامی قرار گرفت و دید نمی تواند از جبهه نظامی بر این انقلاب پیروز شود سعی می کند که در داخل ملت رخنه کند و از درون کار را مشکل نماید. یعنی جنگ به وسیله ابزار های فرهنگی.» (آیه الله خامنه ای، ۱۳۹۳/۱/۱) نفوذ فرهنگی در میان سایر ابعاد نفوذ از اهمیت دو چندانی برخوردار است و در اولویت قرار دارد. اولویت داشتن نفوذ فرهنگی از این جهت مطرح است که در صورت اجرا شدن آن، زمینه نفوذ در تمامی جبهه های دیگر انقلاب اسلامی نیز فراهم می شود و زمانی که دشمن از راه نفوذ فرهنگی توانست باور های اساسی جامعه را تغییر دهد خود به خود راهش را برای نفوذ در سایر عرصه ها فراهم می کند. همان طور که "مایکل جونز"^۱ محقق آمریکایی نیز قبل از مذاکرات هسته ای به اهمیت نفوذ فرهنگی اشاره کرده و می گوید: «با هر توافقی، موضوع جنگ فرهنگی علیه ایران و نفوذ امریکا در ایران افزایش میابد. همچنین مارک گلن نویسنده و تحلیلگر آمریکایی نیز در مصاحبه ای با اشاره به تلاش نفوذ فرهنگی برای تغییر در فکر، اندیشه و باور جوانان ایرانی می -

^۱ MICHAEL JONES

گوید: «داستان اسب تروا را به یاد آورید، آمریکایی ها دقیقا قصد دارند این مسئله را در قبال شما اجرا کنند از طریق رسانه ها ان ها می خواهند هالیوود را به درون خانه های ایرانی بیاورند تا از این طریق جوانان شما را نسخه ایرانی فرهنگ مد نظر خودشان کنند. (همان) بنابراین سست کردن اعتقادات مردم نسبت به ارزش های دینی و کمرنگ جلوه دادن تقوا و ایمان در متن زندگی مردم که مایه اصلی آرامش عمومی جامعه است، از اساسی ترین اقدامات نظام سلطه به ویژه آمریکا برای پیاده سازی سبک زندگی آمریکایی در راهبرد نفوذ فرهنگی است. (طالعی حور و رستم بهرامی، ۱۳۹۶: ۷۸) دشمن در راهبرد نفوذ فرهنگی همانند جنگ سخت، اهداف مختلفی را دنبال می کند که هدف اصلی در هردو جنگ، تغییر کامل نظام سیاسی جمهوری اسلامی و از بین بردن حاکمیت دینی است. مقام معظم رهبری تصریح می کنند: «هدف اصلی دشمنان عبارت است از نفی حکومت دینی، حکومت اسلامی، اصل قضیه برای این ها این است و به کمتر از این هم راضی نیستند.» (آیه الله خامنه ای، ۱۳۸۳/۲/۱) در حقیقت دشمن در جنگ نرم به دنبال اعمال فشار برای ایجاد تغییر در اصول و رفتار نظام و به طور خاص تغییر خود نظام از طریق نفوذ در فرهنگ و تغییر باور ها و ذهنیت ها و بالتبع ان تغییر در رفتار ها است.

"اوباما" رئیس جمهور پیشین آمریکا در ۱۹ مرداد در مصاحبه با وب سایت «Mic» بیان داشت «در داخل ایران باید گذار صورت بگیرد، حتی اگر تدریجی باشد؛ گذاری که طی آن درک شود که شعار مرگ بر آمریکا و انکار هولوکاست توسط

رهبران ایران و تهدید اسرائیل به نابودی و دادن اسلحه به حزب الله، گروهی که در فهرست تروریستی قرار دارد، و کارهایی از این دست، در چشم بخش اعظم جهانیان، کشوری طرد شده می‌سازد، چنین امری نیازمند تغییر در سیاست و رهبری ایران است. تغییر طرز فکر در زمینه رویکرد ایران به بقیه جهان و رویکردشان به کشورهایی مثل ایالات متحده. (www.mic.com/obama) بنابراین دشمنان با راهبرد نفوذ فرهنگی به دنبال ایجاد فضایی برای تغییر تصمیمات سیاسی کشور بوده تا با نابودی و محو فرهنگ اسلامی روند ایجاد نفوذ سیاسی و سپس فروپاشی و براندازی از درون جمهوری اسلامی را به همان سبک فروپاشی شوروی رقم بزنند.

بخش سوم: علل و عوامل دشمنی نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه

یکی از جایگاه‌های والا در جمهوری اسلامی ایران که نقش خود را در عبور از حوادث و بحران‌های پس از انقلاب به خوبی نمایان نموده، جایگاه ولایت فقیه است. در اندیشه امام خمینی (ره) معمار کبیر انقلاب اسلامی، ولایت فقیه استمرار خط امام معصوم و علت و دلیل مشروعیت نظام و همه ارکان و اجزای آن است. استمرار امامت توسط ولی فقیه که یک عنصر تمدن ساز و فرهنگ آفرین توحیدی است، هم عامل وحدت و امنیت ملی، هم عامل استحکام و اقتدار نظام و هم موجب وحدت اسلامی است بر این اساس می‌توان گفت ولایت فقیه در مفهوم رهبری یکی از ارکان و دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی است که توانسته علی‌رغم همه توطئه‌ها و تهاجمات گسترده و متنوع دشمنان، بیش از چهار دهه با اقتدار و موفقیت استمرار و کارآمدی خود را در اداره حکومت، حل مشکلات کلان حکومتی، شناسایی و خنثی

کردن توطئه ها، مهار، کنترل و مدیریت بحران ها و صیانت از نظام و قانون اساسی نشان دهد. (رک: بی نام، ۱۳۸۱: ۲) و تقویت این جایگاه و تبعیت محض از ولایت فقیه یکی از مولفه های قدرت نرم برای کشور خواهد بود. با توجه به همین جایگاه و نقش محوری ولایت فقیه است که امام راحل (ره) ولایت فقیه را هدیه ای الهی دانسته اند و می فرمایند: « شما موافقت کنید با این ولایت فقیه، ولایت فقیه برای مسلمین یک هدیه ای است که خدای تبارک و تعالی داده است. » (صحیفه امام، ج ۱۵: ۴۰۵) هم چنین علاوه بر آنچه گذشت، ولی فقیه در مفهوم رهبری عامل بیداری و جوشش توده ها و محور وحدت و انسجام مردم است. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: « آن جایی که می خواهند مردم را مایوس کنند رهبری است که امید به مردم می دهد، آنجایی که می خواهند یک توطئه سیاسی بین المللی برای ملت ایران به وجود آورند، رهبری است که قدم جلو می گذارد و تمامیت انقلاب را در مقابل توطئه قرار می دهد، آنجایی که می خواهند در بین جناح های گوناگون مردم اختلاف ایجاد کنند، رهبری است که می آید مایع الفت و مانع از تفرقه می شود، آنجایی که می خواهند صندوق های انتخابات را خلوت کنند و مردم را از حضور در پای صندوق های رای دادن مایوس نمایند، رهبری است که به مردم الگو می دهد و می گوید انتخابات وظیفه است، آنگاه مردم اعتماد می کنند و پای صندوق ها می آیند و حماسه می آفرینند. » (آیه الله خامنه ای، ۱۳۷۶/۹/۵) به طور کلی نگاهی به تاریخ ۴۱ ساله انقلاب اسلامی نشان می دهد که موفقیت های انقلاب اسلامی در عرصه های مختلف، حاصل تدبیر، مدیریت و رهبری ولی فقیه بوده و تاثیر این جایگاه در انسجام و هماهنگی ارکان های نظام و همین طور جامعه و به تبع کارآمدی نظام ین

غیر قابل انکار می‌باشد، از این رو جبهه کفر و استکبار جهانی که به نقش بی بدیل این جایگاه کاملاً واقف اند به دنبال تخریب آن در اذهان و افکار عمومی با ابزارها و شیوه‌های متعدد می‌باشند، تا با مخدوش کردن این نقش محوری و حیاتی، راه رسیدن به اهداف خود را که همان براندازی و تجزیه طلبی می‌باشد، هموار نمایند.

بخش چهارم: استراتژی و تاکتیک‌های نفوذ فرهنگی نظام سلطه علیه نهاد ولایت فقیه

همان‌طور که گذشت، در فضای سیاسی جمهوری اسلامی، نهاد ولایت فقیه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار، و به دلیل اهمیت ویژه این نهاد، از اصلی‌ترین اهداف نظام سلطه در راهبرد نفوذ فرهنگی می‌باشد. نظام سلطه در راهبرد نفوذ فرهنگی از استراتژیها و تاکتیک‌های متعددی بهره میبرد که در این بخش از پژوهش سعی می‌شود تعدادی از این تکتیک‌ها و استراتژی‌ها معرفی شوند. این تاکتیک‌ها و استراتژی‌ها عبارتند از:

الف. استراتژی تئوری پردازی

یکی از مهم‌ترین اقدامات نظام سلطه و یا به عبارتی دیگر، اولین مرحله از کارویژه‌های دشمن در راستای تخریب جایگاه محوری ولایت فقیه و زیر سوال بردن مشروعیت و مقبولیت آن تئوری پردازی است. در این راهبرد فرهنگی عوامل نفوذی دشمن با تالیفات متعدد اقدام به تحریر و جمع‌آوری نظرات خود و یا دیگر مخالفان ولایت فقیه نموده و با طرح شبهات گوناگون و مباحث محکم و متشابهه مخاطب به

ویژه نسل جوان را که در مباحث فقهی خالی الذهن و از علم لازم بهره‌مند نبوده دچار سردرگمی و حیرت نموده به گونه ای که سخن نویسندگان را سخن حق تلقی می‌نمایند. از جمله این تاکتیک ها که در استراتژی تئوری پردازی صورت گرفته است عبارتند از:

۱. تالیف کتاب، مقاله، نشریه و ماهنامه

کتاب ها و مقالات به عنوان جلوه گاه اندیشه در تشکیل افکار، اعتقادات و باورها نقش بسیار مهمی را در تحول فرهنگی هر جامعه ای دارند. تالیف کتاب و مقاله، روزنامه، رمان به عنوان یکی از سناریوهای نظام سلطه در چشم انداز دراز مدت در تقابل و دشمنی با اصل ولایت فقیه از همان بدو پیروزی انقلابی اسلامی تا کنون از جایگاه ویژه ای برخوردار بوده است، زیرا همواره تاثیر گزاری نوشته ها در برهه ای طولانی مدت رخ می دهد. یکی از اقداماتی که دشمنان انقلاب اسلامی در این مسیر انجام می دهند، تربیت نویسندگانی به اصطلاح روشنفکر است که بتوانند با قلم فرسایی اهداف مورد نظر را بر روی کاغذ پیاده کنند، در همین راستا نظام استکبار جهانی به منظور رسیدن به اهداف خود که عبارت است از؛ طراحی نظام سیاسی مطلوب خود در جمهوری اسلامی، ابتدا به نهادینه کردن اصول لیبرالیسم و سکولاریسم با تولید ادبیات علمی و سپس به تربیت نویسندگان همت گماردند. از جمله این نویسندگان تربیت شده در نظام غربی که کتاب ها و مقالات بسیاری در دشمنی با اصل ولایت فقیه به رشته تحریر در آورده اند، می توان از افرادی چون سعید حجاریان، عبدالکریم سروش، و محسن کدیور نام برد که در ابتدا افکار خود از را

طریق حلقات کیان و سپس حلقات دیگری چون راه نو، حلقه آیین و حلقه سلام و روزنامه هایی چون همشهری، سازندگی منتشر می نمودند. (الفت پور، ۱۳۹۶: ۱۸۹) به این ترتیب روشنفکران تربیت شده در این حلقات که مهمترین پایگاه معرفتی و نظریه پردازی اصلاحات می باشند، مبارزه علنی و مستقیم خود را در ضدیت با ولایت فقیه به طور گسترده آغاز نمودند که از جمله این آثار می توان به کتاب "نظریه های دولت در فقه شیعه"، "ابتدال مرجعیت شیعه" و مقالاتی چون "ولایت فقیه و مردم سالاری" نوشته محسن کدیور و هم چنین مقاله ی "حریت و روحانیت"، "رازدانی و روشنفکری و دین داری" عبدالکریم سروش و مقاله "چهل سالگی، آغاز پایان یا آغازی نو" "حکیم حاکم افلاطونی" نوشته سعید حجاریان اشاره نمود. امروزه با تغییر تاکتیک ها این افراد و افرادی دیگری همچون صادق زیبا کلام، تاج زاده، عباس عبدی و دیگر اعضا جبهه اصلاحات تلاش می کنند در محیط های رسانه ای چون شبکه های پیام رسان و توییتر بر ضدیت با نهاد ولایت فقیه فعالیت داشته باشند. علاوه بر جبهه فوق، همه روزه در خارج از کشور نیز تالیفاتی در تقابل با نهاد ولایت فقیه به رشته تحریر در می آیند تا این نهاد مقدس را اثر ذهن جوانان تخریب و تضعیف نمایند به طور مثال مه دان و آلن می در مقاله ای با عنوان «بازنمایی گفتمانی رهبر عالی انقلاب ایران در رسانه های آنلاین» به تصویر سازی رسانه ای داخلی از مقام معظم رهبری پرداخته اند. در این مقاله که به شدت دارای سوگیری علیه جمهوری اسلامی است و با نگاه غیر واقعی به انقلاب اسلامی پرداخته شده نویسندگان به انگاره سازی رسانه های آنلاین تحت نظارت دولت، مقام معظم رهبری را این گونه توصیف مینمایند: «در بازنمایی رهبر ایران سعی میشود ویژگی های پیامبر و ائمه شیعه به

صورت جزئی و دقیق به آیه الله خامنه ای نسبت داده شود و این بازنمایی موجب میشود تا ایدئولوژی ولایت فقیه و قدرت رهبر ایران افزایش یابد و قدرت تسلط به مردم حفظ و ضمانت شود. (Z uraiah&Alan, ۲۰۰۳)

ب. استراتژی شبهه افکنی

با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران فلسفه سیاسی اسلام با محوریت نظریه ولایت فقیه حاکمیت یافت و بالتبع مظهر سیاسی لیبرالیسم در ایران که در ساختار رژیم پیشین متجلی بود در حاشیه و در معرض زوال قرار گرفت و این امر شکست بزرگی برای مکاتب مادی غرب به شمار میرفت، بر این اساس نظام سلطه رویارویی سخت را با نظام اسلامی در دستور کار قرار دادند و به خود وعده شکست زود هنگام نظام را می دادند، اما شکست غرب در تقابل سخت افزاری نشان داد که نظام مبتنی بر ولایت فقیه استوارتر از گذشته به مسیر الهی خود ادامه می دهد، از این رو برای مبارزه با ولایت فقیه از همان ابتدا اقدام به شبهه افکنی گسترده و ایجاد تردید نسبت به کارایی حکومت دینی نمودند. مقام معظم رهبری در این رابطه تصریح می نمایند: «امروز شبهاتی مطرح می شود که آماج آن شبهه ها نظام است. شبهات دینی، شبهات سیاسی، شبهات اعتقادی در متن جامعه تزریق می شود. هدف این است که یکی را از یک فکری منتقل کند به یک فکر دیگری؛ هدفش این است که پشتوانه های انسانی نظام را از این ببرد؛ مبانی اصلی نظام را در ذهن ها مخدوش کند.» (آیه الله خامنه ای، ۱۳۸۹/۷/۲۹) از جمله این شبهات عبارتند از:

۱. الغای ناکارآمدی حکومت دینی

مقصود از حکومت دینی، گونه ای از نظام سیاسی است که دین مدار و هماهنگ با دین و براساس دین باشد و در هیچ زمینه ای با آموزه های دینی در تعارض و ناسازگاری نباشد که البته در این بحث، دین اسلام محور سخن است. (شاکرین، ۱۳۹۱: ۹۶) در واقع الغای ناکارآمدی حکومت دینی محور اصلی جنگ روانی دشمن است. ناامید کردن مردم به واسطه سیاه نمایی و القاناتوانی و ناکارآمدی حکومت در حل مسائل و بحران های اقتصادی به منظور ایجاد شکاف بین مردم و مسئولین به ویژه ایجاد شکاف بین مردم و ولی فقیه به عنوان سکان دار نظام اسلامی مواردی است که دشمن به واسطه زیر مجموعه های خود در شبکه های اجتماعی در حد وسیعی منتشر می کنند و بهدین ترتیب زمینه بی اعتمادی مردم به نظام و سپس نافرمانی های مدنی، آشوب های خیابانی و ناهنجاری های اجتماعی را فراهم می کنند. مقام معظم رهبری در این مورد می فرماید: «دشمنان ملت ایران و نظام جمهوری اسلامی فقط به دو موضوع می توانند امید داشته باشند؛ یکی اینکه ناکارآمدی نظام را به مردم القا کنند؛ یعنی بگویند این نظام نمی تواند خواسته های مردم را برآورده کند و با القای آن به مردم، ارتباط مستحکم مردم با نظام اسلامی را از بین ببرند. دوم دسته بندی و اختلاف ایجاد کنند.» (آیه الله خامنه ای، ۱۳۸۲/۱/۱).

۲. شبهه تضاد با عقاید بنیادین شیعه در زمینه تشکیل حکومت

یکی از شبهاتی که به طور گسترده توسط جریان های وابسته به نظام سلطه در تضعیف نهاد ولایت فقیه در میان مردم بازنمایی میشود تاکید بر مسئله تعارض نهاد

ولایت فقیه با عقاید بنیادین شیعه در زمینه تشکیل حکومت است. این جریانات تلاش میکنند با طرح مباحث جعلی در تاریخ این شبهه را در ذهن مخاطبان خود ایجاد کنند که شیعه معتقد است در دوران غیبت امام معصوم نمیتوان حکومت تشکیل داد. بر اساس این ادعا، جمهوری اسلامی نیز، به عنوان حکومتی معرفی میشود که ماهیتا با این اصل در تضاد بوده و حضرت امام خمینی نیز متهم به ایجاد بدعت در اندیشه و سنت تشیع میشود. (امینی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۱۲)

۳. شبهه ایجاد ناسازگاری بین نظام ولایی و آزادی انسان

از دیگر شبههاتی که منافقین داخلی و عمال نظام سلطه در جامعه رواج می دهند، تضاد و تعارض نظام ولایی با آزادی انسان است؛ به این صورت که ادعا می کنند عصر جدید، عصر آزادی و حاکمیت اراده انسانی است و نه عصر قانون، دین و حاکمیت خداوند متعال بر انسان، و انسان محوری با خدامحوری قابل جمع نیست. اومانیزم یا انسان مداری، نوعی جهان بینی است که بر اساس آن انسان سر چشمه تمام ارزش هاست و مابقی اشیا عالم تنها در خدمت انسان هستند و هیچ حقی به خودی خود برای غیر در نظر گرفته نمی شود. (نبویان، ۱۳۸۱: ۲۶) این در حالی است که در فرهنگ والای اسلامی پذیرش نظام ولایی و حرکت بر مبنای قانون، حیات طیبه انسانی را به دنبال دارد و هیچ گاه ارزش های انسانی همراه اختیاراتی که برای او در نظر گرفته شده است با نظام ولایی متکی بر قانون در تضاد و مقابله نمی باشد. انسان با انتخاب آگاهانه و آزادانه خود نظامی ارزشمند را بر می گزیند و مبنای حرکت و

هدف به سوی سعادت خود قرار می‌دهد و این همان نظام ولایی است که هیچ تضادی با آزادی انسان ندارد.

ج. استراتژی رسانه ای

۱. ایجاد جنگ روانی علیه نهاد ولایت فقیه با هجمه های رسانه ای

۱-۱. ساخت فیلم و مستند

از مهم ترین اهداف دشمن در راهبرد نفوذ فرهنگی، تغییر باورها و ذهنیت هاست و در این مسیر رسانه به عنوان ابزاری جمعی و فراگیر که قابلیت دسترسی آسان را نیز فراهم کرده، نقش بسیار موثری را ایفا می‌کند. غرب با استفاده از قدرت ارتباطات و فناوری رسانه ای خود با ساخت مستندهای دروغین، فیلم‌ها و تیزرهای مختلف، به تبلیغ سو با انقلاب اسلامی پرداخته و ذهنیت را به سمت مخالفت با انقلاب اسلامی می‌کشانند. (خراسانی، ۱۳۸۹: ۲۳) از زمره فعالیت های رسانه‌ای دشمن که در تقابل با انقلاب اسلامی به ویژه در ضدیت با ولایت فقیه ساخته می‌شود، ایجاد جنگ روانی علیه ولایت فقیه و رهبری با ساخت فیلم‌ها و مستندهای دروغین است به طور نمونه مستند "بهتان" که توسط شبکه بی بی سی فارسی به کارگردانی "حسین باستانی" تهیه پخش شده است^۱، در آن به بحث "مباهته" از نظر ریشه های مذهبی و استفاده سیاسی می‌پردازد. حاصل کل این برنامه این است که بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران یک اندیشه بنیادی دارد، مبنی بر اینکه حفظ نظام به هر قیمتی واجب است و بر

۱ این مستند در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۲۹ پخش شده است.

این اساس ارتکاب هر عمل ضد اخلاقی از تهمت و دروغ و بهتان به مخالفین نظام جایز بوده و آبروی افراد وقتی که پای دفاع از نظام در میان باشد اهمیتی ندارد و این اندیشه‌ای است تئوریزه شده که اصل حاکم بر سیاست جمهوری اسلامی در برخورد با مخالفین و منتقدان نظام را بر اساس سخنان بنیانگذار آن توجیه می کند.^۱ دستمایه این دروغ بزرگ، قرار دادن دو فراز چند ثانیه ای تقطیع شده از دو سخنرانی مفصل حضرت امام خمینی در سه بخش، در لابه لای چندین مطلب درست و دروغ می باشد. شبکه بی بی سی در حالی اقدام به تهیه این مستند نموده است که مطالعه اندیشه های امام خمینی (ره الله) و امام خامنه ای (حفظه الله) به روشنی این ادعا را رد می کند. باز خوانی اندیشه های امام خمینی (ره) و دقت در مبانی اخلاقی و فتاوی ایشان این گویای این است که اساسا از نظر امام (ره) و مقام معظم رهبری هر گونه تجاوز از مرزهای شرع، اخلاق و تعدی به حقوق قانونی اشخاص، بدون استثناء، و نسبت به هر کس اعم از موافق و منتقد و مخالف، جایز نبوده و محکوم است. از دیگر مستندهایی که شبکه های معاند تهیه و تنظیم نمودند می توان مستند رازهای زندگی خامنه ای را با کارگردانی "محسن مخملباف" را نام برد. این مستند که تصویری دروغین از زندگی خصوصی و ثروت مقام معظم رهبری به تصویر کشیده است، پس از فتنه ۱۳۸۸ و تاثیر کلام مقام معظم رهبری در خاموش کردن آن به منظور تخریب این جایگاه در فضای مجازی پخش شد. اگر چه این مستند موجب تمسخر خیلی ها در داخل و خارج شد، چرا که بدبین ترین افراد به نظام نیز، این ادعاهای مخملباف را

^۱ www.khabaronline.ir/news/

کذب محض دانسته و آن را اثری بسیار سبک و بعضاً بدور از ارزش هنری بیان نمودند، به طوریکه رادیو صدای آمریکا در یکی از برنامه های خود ادعای تجملاتی بودن رهبر جمهوری اسلامی را مردود شمرده و به ساده زیستی و زندگی به دور از تجملات رهبری اشاره می کند.^۱ علاوه بر این، مقام معظم رهبری در همه حال تمام مسئولین و خانواده خود را به ساده زیستی توصیه، و ساده زیستی ایشان برای همگان مشخص است به طوریکه که به تصریح دوست و دشمن ساده زیست ترین رهبر جهان می باشند. از دیگر مستنهایی که می توان به آن اشاره نمود مستند ولایت مطلقه فقیه است که از شبکه بهائی "من و تو" باز پخش شده است. در این مستند افرادی که در گذشته تحصیلات حوزوی داشته اند، به بحث درباره ولایت فقیه پرداخته و ضرورت آن را انکار و سعی در تخریب امام خمینی (ره) می نمایند. این مستند در حالی تهیه شده است که مصاحبه کنندگان آن در پایین ترین سطوح حوزه تحصیل نموده اند و بدیهی است از درک مسئله ولایت فقیه و ضرورت آن که نیازمند سالها تحصیل و فراگیری فقه می باشد، عاجز اند. قابل ذکر است هم اکنون این افراد نه تنها حوزوی نبوده بلکه در خارج از ایران با شبکه های جاسوسی و رسانه های معاند بالاترین سطح همکاری را داشته و تلاش وافر برای ضدیت با نظام اسلامی می نمایند.

از دیگر فعالیت های رسانه ای نظام سلطه به ویژه رسانه های فارسی زبان و شبکه های ماهواره ای نظیر بی بی سی فارسی و شبکه من و تو و ایران اینترنشنال به ویژه در سال های اخیر ساخت برنامه های خبری با برنامه های ترکیبی سیاسی، فرهنگی، اقتصادی با هدف عملیات روانی و با بودجه های هنگفت کشور عربستان سعودی است. کشور عربستان سعودی که جمهوری اسلامی را رقیبی خطرناک در راستای منافع خود قلمداد مینماید با حمایت از برنامه های ماهوار ای و سایت های خبری معاند در راستای منافع دولت های غربی برای صدمه زدن به جمهوری اسلامی گام بر میدارد. در چند سال اخیر، ۳۲ شبکه ماهواره ای فارسی زبان سیاسی، ضدفرهنگی، تجزیه طلب، قوم گرا و ضددین با هدف جذب مخاطبانی که در بسیاری از موارد سواد رسانه ای و اطلاعات سیاسی کافی ندارند، تاسیس و عملیاتی شده اند که که ضمن پخش برنامه های ناسیونالیستی افراطی و سبک زندگی غربی، سعی در به تصویر کشیدن چهره منفی و غیرقابل اعتماد از رهبری و ولایت فقیه و مسئولان کشور و به دنبال آن القای ناکارآمدی نظام در اقتصاد، سیاست و فرهنگ دارند. در این برنامه مدیران این شبکه اقدام به دعوت میهمانانی برای برنامه مینمایند و میهمانان حاضر به تحلیل مسائل روز و شرح ما وقع در جمهوری اسلامی می نمایند. شبکه های «فارسی وان»، «من و تو»، «زمزمه» و حتی در برخی موارد «بی بی سی فارسی» با پخش فیلم و سریال، موسیقی، برنامه های طنز و مستندهای فرهنگی و اجتماعی که از کیفیت بالای فرمیک برخوردارند با به تصویر کشیدن پیشرفت های شهری، اقتصادی و تکنولوژیک دنیای غرب در این برنامه ها سعی در القای صحت و ارزشمندی سبک زندگی غربی با همه اصول متضاد آن با فرهنگ اسلامی- ایرانی دارند و با

استفاده از جذابیت های دلپذیر هنری، این پیام ها را القا می کنند که این دستاوردهای غرب در گرو پذیرش فردیت و منفعت طلبی شخصی و کنار گذاشتن باورهای دینی و اعتقادات مذهبی و و کاربست اندیشه سکولاریسم است. حال آنکه بخش عمده پیشرفت عملی و فناوری غرب، برخاسته از تلاش های خستگی ناپذیر آنان از یک سو و خوی استعمارگری و غارتگری آن ها از سوی دیگر بوده است. رصد شبکه های ماهواره ای نشان می دهد که اکثر این برنامه های خبری و میمهانان حاضر در آن حول تضعیف ولایت فقیه پرداخته و اغلب مشکلات جامعه ایران را منوط به سیستم ولایت فقیه میدانند. در این برنامه حداکثر تلاش بر این است که از نهاد ولایت فقیه مشروعیت زدایی صورت گرفته و با انگاره سازی علیه این جایگاه ذهن مخاطبان را بر علیه آن تحریک نمایند و نهاد مذکور را عین دیکتاتوری و استبداد معرفی نمایند.

ج. استراتژی حمایت از اندیشه سکولاریسم

سکولاریست ها با این استدلال که دین مربوط به آخرت و سیاست مربوط به امور دینی است بر جدائی دین از سیاست اصرار می ورزند. شروع سکولاریسم در قرن ۱۷ میلادی بود اما در قرن ۲۰ به کل دنیا و نیز کشور ایران سرایت نمود. (عبد خدایی و بیات، ۱۳۹۶: ۱۵۲) روشنفکران تحصیل کرده غرب به تدریج به گسترش اندیشه سکولاریسم همت گمارده و با قرار دادن دین و سیاست در مقابل هم فرایند سکولاریزاسیون را رقم زدند. این در حالی بود که با پیروزی انقلاب اسلامی بنیان عینی اسلام سیاسی با هدف بازگرداندن دین به عرصه های مختلف و استقرار حکومت جهانی دینی گذاشته شد. انقلاب اسلامی با تشکیل نوعی جدیدی از

حکومت که پایه و اساس آن را حاکمیت فقیه تشکیل می دهد، معتقد به پیوند دین و سیاست بوده و تاکید می کند پیوند ذاتی بین اسلام به عنوان برنامه ای جامع برای زندگی و سیاست به عنوان ابزار لازم جهت تحقق این برنامه وجود دارد. (انصاری، ۱۳۸۶: ۹۶) اسلام سیاسی در انقلاب اسلامی با کار آمد نشان دادن دین در اداره جامعه و با پیشرفت های متعددی که در عرصه های گوناگون رقم زد، نه تنها نظم بین المللی را زیر سوال برد، بلکه ناتوانی نظام بین الملل مبتنی بر اندیشه سکولاریسم را در تحقق وعده های خود نیز نشان داد و از این منظر به مثابه تهدیدی جدی برای نظام سلطه در آمد. بر این اساس یکی از اقدامات نظام سلطه در مبارزه با حکومت دینی و اصل ولایت فقیه حمایت از اندیشه سکولاریسم است که از جمله این اقدامات می توان تلاش برای نفوذ روشنفکران غرب زده در پست های حساس و کلیدی را نام برد. از جمله این روشنفکران، می توان به سید محمد خاتمی اشاره کرد. وی با شعار "جامعه مدنی و آزادی" و با حمایت طیف وسیعی از اصلاح طلبان و حمایت غرب توانست برای دو دوره رئیس دولت شده و از این طریق اندیشه های غربی خود را در بطن جامعه رواج دهد. از نظر خاتمی شکل گیری «جامعه مدنی» در حقیقت پیش نیاز تشکیل یک نظام سیاسی سکولار مبتنی بر «قرارداد اجتماعی» مورد نظر هابز، لاک و روسو است به نحوی که جامعه بدون کمترین توجهی به دین و با این پیش فرض که حاکمیت نه یک حق الهی بلکه، امری بشری است، مشروعیت حکومت بر مردم طی قراردادی به یک فرد یا گروه سپرده می شود. اساسا شگرد خاتمی و ماموریتی که چهره های شاخص روشنفکری دینی برای خود قائل بودند نقادی مبانی دین بود. خاتمی و جریان موسوم به روشنفکر دینی که در این زمان بیش

از دولتهای قبل فعال بودند دین را به گونه ای معرفی می کرد که پاسخگوی هیچ نیازی از نیازهای بشر نیست. (الفت پور، ۱۳۹۶: ۱۸۸) یکی از اقدامات اجرایی دولت اصلاحات در راستای تعمیم پروژه سکولاریسم، دعوت متمدادی از فیلسوفان لیبرال و ترویج تفکر سکولاریسم با وجهه علمی در سطح نخبگان بود. از سال ۸۰ تا ۸۴ بیش از هفت نفر از فیلسوفان برجسته انگلیسی، امریکایی، فرانسوی و آلمانی به دعوت مرکز گفت و گوی تمدن ها که در آن زمان عطاءالله مهاجرانی از سوی محمد خاتمی به ریاست این نهاد برگزیده شده بود، به ایران سفر کردند و در جمع های دانشجویی به ایراد سخنرانی پرداختند. در سال ۱۳۸۱ "یورگن هابرماس" ^۱ فیلسوف آلمانی به ایران دعوت شد و در کنفرانسی با عنوان «پروژه ناتمام مدرنیته» تأکید کرد: «دین برای بقا در جامعه مدرن، راهی جز پیوند یافتن با حاکمیت مردم و حقوق بشر ندارد.» و جان کلام اینکه مردم و روشنفکران جامعه ایران مجبورند «درد ناگزیر زایمان سکولاریزاسیون» را برای پیشرفت تحمل کنند.

د. حمایت از جریان شیرازی ها (شیعه انگلیسی)

یکی از ابزارهای مهم و کارآمد قدرت های استکباری برای استعمار امت اسلامی، دمیدن در آتش اختلافات میان مذاهب اسلامی و برجسته کردن شکاف های اجتماعی میان امت اسلامی است. (معینی پور، ۱۳۹۱: ۹۴) به این منظور برای ایجاد شکاف هر چه بیشتر بین تشیع و اهل سنت، جریانی تندرو و افراطی موسوم به جریان شیرازی در چند سال اخیر قوت گرفته است و در حال رشد و نمو است، این جریان

^۱ JURGEN HABERMA

افراطی و ناآشنا با مبانی اسلام که شخصی با نام "سید صادق شیرازی" در داخل کشور نمایندگی آن را به عهده دارد، بدون نگاه به مکان و زمان و بدون توجه به مسایل جاری در جهان اسلام، به اشاعه بدعت هایی می پردازد که نتیجه آن جز بد نامی شیعیان در جهان نیست. شیعه انگلیسی فرقه ای که رهبر معظم انقلاب از آن به عنوان یک تهدید یاد کرده اند؛ فرقه ای تندروست که به حمایت دولت انگلیس و سرویس اطلاعاتی این کشور جان گرفته است و دست کشور انگلیس در هدایت و پشتیبانی از این فرقه تا حدود زیادی هویدا شده است. (گروه فرهنگی شهیدابراهیم هادی، ۱۳۹۸: ۷۷) حمایت از تاسیس چندین شبکه ماهواره ای در کشور انگلیس به قصد اختلاف افکنی بین شیعه و سنی و اجازه فعالیت در راستای ترویج عزاداری های خشن و به دور از شان اهل بیت از جمله ی این پشتیبانی هاست و البته در ورای فعالیت این فرقه افراطی و غریبه با اسلام، اهداف بلند مدت دیگری نیز در سر توطئه گران پرورانده می شود که از جمله می توان تقابل با انقلاب اسلامی و اصل ولایت فقیه را نام برد، به گونه ای که در تمام سخنرانی هایی طیف شیرازی حمله به اصل ولایت فقیه مستقیماً و غیر مستقیماً دیده می شود و علاوه بر این سید صادق شیرازی اجازه فعالیت سیاسی و مشارکت سیاسی را برای طرفداران خود ممنوع نموده است.

(همان)

نتیجه گیری

• جمع بندی پایانی

در این پژوهش استراتژی ها و تاکتیک های نفوذ فرهنگی نظام سلطه در مواجهه با نهاد ولایت فقیه مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس یافته های پژوهش، پیروزی انقلاب اسلامی باعث تحول در نظام سیاسی شد به گونه ای که نظام سیاسی سلطنت، تبدیل به نظام سیاسی بر محور ولایت فقیه شد؛ به این معنا در راس این نظام سیاسی به منظور جلوگیری از انحراف و فساد، شخصی آگاه به مسائل دینی و مسلط بر امور سیاسی مدیریت جامعه را به دست می گیرد که بر حسب ادله نقلی و عقلی ولایت فقیه می باشد. یافته های تحقیق نشان می دهد که موفقیت های بی شمار در عرصه داخلی و بین المللی و جلوگیری از ایجاد انحراف در مسیر حرکت انقلاب و مقابله هوشمندانه در مقابل دشمنان، مرهون کار آمدی نظریه ولایت فقیه و رهبری هوشمندانه امام راحل و مقام معظم رهبرست، لذا نظام سلطه از همان ابتدا تقابل و مبارزه خود را برای محو و نابودی ولایت فقیه به کار گماردند، اما پس از عدم موفقیت در تقابل سخت با ارائه نظریه جنگ نرم توسط اتاق های فکری موساد و سازمان سیا، این تقابل به صورت نفوذ فرهنگی دنبال می شود. نفوذ فرهنگی را می توان دست کاری افکار مردم و تغییر ذهنیت ها و باور های اصلی جامعه و محاسبات نخبگان و مسئولان از طریق ابزارهای نفوذ با هدف بستر سازی برای استحاله و فروپاشی نظام اسلامی توسط نظام سلطه دانست. از آن جایی که اعتقاد به ولایت فقیه یکی از مهم ترین و اساسی ترین باورها در نظام اسلامی است، این تقابل در دوره

کنونی به صورت جدی تری رقم خورده است. در نهایت، پژوهش حاضر بیانگر آن است که نظام سلطه در راهبرد نفوذ فرهنگی در تقابل با جایگاه ولایت فقیه از چندین استراتژی و تاکتیک بهره می برد. این تاکتیک ها و استراتژی ها عبارتند از: استراتژی تئوری پردازی، استراتژی شبهه افکنی، استراتژی راهبرد رسانه ای، حمایت از اندیشه سکولاریسم، حمایت از جریان شیرازی ها، که در بعد تئوری پردازی اتاق های فکری دشمن با هجمه های رسانه ای که شامل ساخت فیلم و مستند و این تقابل را دنبال می کنند. در این استراتژی ها عوامل نظام سلطه با ادعاهای دروغین به دنبال تخریب نهاد ولایت فقیه می باشند تا بدین طریق جایگاه ولایت فقیه را مخدوش نموده و تاثیر پذیری کلام امامین انقلاب را از بین برده و بدینی نسبت به نظام را افزایش دهند.

• پیشنهادات

با توجه به آن چه در این تحقیق بیان شد و با توجه به اهمیت موضوع، باید همه پژوهشگران و متولیان فرهنگی و نگرانان علاقمند و دغدغه مند سعی و تلاش نمایند تا با روشنگری و بصیرت اهداف دشمن را برای همگان به ویژه نسل جوان روشن، و آنان را از خطرات نفوذ فرهنگی مطلع نمایند. هم چنین پیشنهاد میشود متولیان فرهنگی به ویژه نهادهای آموزشی و پرورشی با کمک فرهیختگان و نخبگان جامعه نسبت به تبیین جایگاه ولایت فقیه برای کودکان و نوجوانان اهتمام لازم را نموده به طور شایسته تقدس این جایگاه را در محتوای کتب درسی گنجانده و در امر آموزش

آن تدابیر لازم را اتخاذ نمایند. هم چنین در راستای اقدامات ضد فرهنگی دشمن مهندسی معکوس را در راس برنامه های خود قرار دهند.

منابع و مآخذ

- قرآن کریم
- آیت الله خامنه ای، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری.
- اقا بخشی، علی اکبر، افشاری راد، مینو، (۱۳۷۹) فرهنگ علوم سیاسی، تهران، نشر چاپار.
- آریانپور، عباس، (۱۳۶۲)، فرهنگ لغت کامل انگلیسی فارسی، تهران، انتشارات امیر کبیر، ج ۵.
- افراشته، مهری، فرمانفرمایی، تکتتم، (۱۳۹۶)، شناسایی عوامل نفوذ فرهنگی در تمایل افراد به نوع جدید زندگی زوجین، (هم خانگی) مدیریت فرهنگی، ش ۳۷.
- امینی، پرویز، فیاضی، سید محمد رضا، خوش بیان، سید ابوذر، (۱۳۹۹)، شناخت راهبرد های رسانه های فارسی زبان بیگانه در مدیریت تصویر نهاد ولایت فقیه، مجله راهبرد، ش ۹۴، صص ۱۹۷-۲۲۸.
- انصاری، قربانعلی، (۱۳۸۶)، اسلام و سکولاریزم تعارضی سازگاری، سفیر، س اول، ش سوم.
- انصاری، مرتضی، دراسات فی مکاسب محرمه، قم، نشر تفکر ۱۴۱۵ق، ج ۳.
- امام خمینی، روح الله، (۱۳۷۹)، ولایت فقیه، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران، چ ۱۰
- امام خمینی، روح الله، (بی تا)، ولایت فقیه، تهران، پیام آزادی

- الفت پور، محمد علی، (۱۳۹۷)، نقاب ها: جریان شناسی نفوذ در تاریخ انقلاب اسلامی، تهران
- بی نام، (۱۳۸۱)، گونه شناسی بحران ها و راهبردهای مقابله با آن ها، معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در نیروی مقاومت بسیج
- جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۷۸)، ولایت فقیه، قم، انتشارات اسراء
- حمزه پور، علی، (۱۳۹۶). نفوذ فکری و فرهنگی و چالش های امنیتی پیش رو با تاکید بر مصرف رسانه نوین در کشور، مجله افاق امنیت، دوره ۱۰، تابستان ۱۳۹۶، ش ۳۵، صص ۱۵۱-۱۲۶.
- خراسانی، رضا، (۱۳۸۹)، مواجهه غرب و اسلام سیاسی در دوره معاصر، فصلنامه علوم سیاسی، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۹۴-۶۵.
- طالعی حور، رهبر، رستم بهرامی، (۱۳۹۴)، راهبرد نفوذ ایالات متحده آمریکا و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران (با تاکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری)، فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی، ش ۴۸، صص ۹۰-۷۱.
- شاکرین، حمید رضا، (۱۳۹۱)، کار کردهای حکومت دینی و ولی فقیه، زمستان ۹۰ و بهار ۱۳۹۱، شماره ۶۰ و ۶۱ صص ۹۵-۱۱۴.
- عبد خدایی، مجتبی، بیات، زهرا، (۱۳۹۶)، تاثیر نظام بین الملل بر الگوی رفتاری بازیگران دینی، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات انقلاب اسلامی، سال چهاردهم، تابستان ۱۳۹۶، شماره ۴۹، صص ۱۵۸-۱۳۹
- عمید، حسن، ۱۳۵۵، فرهنگ عمید، تهران، جاویدان.

- فوکو، میشل، (۱۳۷۹)، ایران روح یک جهان بی روح، ترجمه نیکو سرخوش و افشین جهان‌دیده، تهران، نشر نی، چاپ ۱.